„UNIVERSUL“ IN ARDEAL ȘI BANAT

Vizita d-lui general Hanzu, rezident regal al ținutului Someș la Carei

Carei, 28 Sept.

Luni după masă la ora 4,30 a sosit în localitate, venind din spre Satu-Mare d. rezident regal al ținutului Someș, general Hanzu. La primăria orașului distinsul oaspe a fost primit, în prezența reprezentanților tuturor autorităților civile și militare.

D. prefect al județului Sălaj colonel Gh. Petrescu a salutat pe d. rezident regal în numele județului Sălaj, urându-i bun venit.

In numele bisericei ortodoxe române a fost salutat de P. S. Ignatie Borza, protopop; în numele bisericei române unite de rev. vicar Alex. Gera; în numele bisericei gr. cat. rutene de d. protopop Iuliu Pop; în numele bisericei luterane de d. preot Rédey; în numele sinagogilor de dr. Fehér Francisc și dr. Kripka, advocați; în numele garnizoanei Carei a fost salutat de d. lt. colonel Curpen; în numele magistraților, de d. judecător-șef P. Floare; în numele corpului advocaților de d. advocat dr. Cornel Pop; în numele școlilor de toate gradele de d. A. Coza, dir. lic. V. Lucaciu; în numele orașului Carei și a cetățenilor a fost salutat de d. primar-colonel T. Nadolu.

Tuturor le-a răspuns d. rezident regal.

A primit apoi mai multe delegații de cetățeni, cari i-au solicitat sprijinul în diferite probleme.

la Satu-Mare

Satu-Mare, 28 Sep.

Luni, 26 Septembrie, a sosit în localitate, venind dlea Baia-Mare, d. general Alexandru Hanzu, rezidentul regal al ținutului Someș.

D-sa, însoțit de d. Alexandru Hodor, secretarul general al ținutului și d. colonel Simion Coman, prefectul județului Satu-Mare, a fost primit de autoritățile civile și militare în sala festivă a prefecturei unde a avut loc o recepție.

Primul a luat cuvântul d. prefect Simion Coman.

Au vorbit apoi, în numele bisericei ortodoxe părintele Ioan Rușdea, protopopul Sătmarului, în numele bisericei greco-catolice arhidiaconul Aurel Dragoș, în numele episcopiei și al bisericei romano-catolice dr. Ludoviv Lőrincz, în numele bisericei reformate, d. Bertalam Kiss, în numele bisericei greco-catolice rutene, d. Adalbert Ulicsak, în numele bisericei evanghelice, d. Pal Matos, în numele comunității evreești, d. dr. Freidman, prim rabin și d. Maurițiu Stern în numele evreilor ortodocși.

După reprezentanții cultelor, a luat cuvântul d. general Constantin Papadopol, care a prezentat salutul garnizoanei, evocând trecutul vitejesc pe aceste plaiuri al d-lui rezident regal general Alexandru Hanzu. Apoi au mai vorbit d-nii: prof. Aurel Peia în numele comandantului cercetășesc, Dumitru Grecu, prim președintele tribunalului în numele magistraților, d. dr. Titu Demian, decanul baroului, în numele avocaților, d. prof. dr. Eugen Seleș, în numele corpului didactic secundar și al Asociației culturale „Astra“, d-na Bohățiel în numele Asociației „Altarul“, d. I. C. Pușcașiu, președintele Camerelor profesionale, d. Ioan Luca, revizor școlar, în numele învățătorilor și d. Victor Moiș, primarul municipiului, în numele cetățenilor din Satu-Mare.

Tuturor le-a răspuns d. rezident regal al ținutului Someș.

După recepție au fost invitați la audiențe foștii prefecți ai județului și câțiva dintre foștii primari.

După amiază, d. rezident regal însoțit de d. Alexandru Hodor, secretarul general al ținutului, a plecat spre Carei.

Impresionanta sinucidere a unei funcționare la Satu-Mare

Satu-Mare, 28 Sept.

O impresionantă sinucidere s'a petrecut Sâmbătă noapte în str. Tudor Vladimirescu 5.

Funcționara Ana Koka Vezdeu, în vârstă de 39 ani, din serviciul firmei „Mera“ și-a pus capăt zilelor strangulându-se în bucătăria locuinței, cu o funie, în timp ce soțul ei lipsea de acasă.

Sinuciderea s'a petrecut în următoarele împrejurări:

Sâmbătă pela ora 1, funcționarul Ion Vezdeu, soțul sinucigașei, tot în serviciul firmei de mai sus, venind acasă a găsit toate ușile închise.

Având la sine o a doua cheie, Vezdeu a desculat ușa pătrunzând în locuință, unde a dat peste soția sa care atârna spânzurată cu o funie de un cui bătut în perete.

Funcționarul a tăiat funia încercând să-i vină în ajutor, însă orice intervenție a fost de prisos căci soția sa era moartă de câteva ore.

In această situație tragică, Vezdeu a anunțat poliția, care a însărcinat pe d. comisar Romulus Pop, împreună cu d. medic legist Valer Bota, cu cercetarea cazului.

Anchetatorii au găsit pe masă o filă ruptă dintr'un calendar de perete, pe care sinucigașa scrisese câteva rânduri adresate d-lui prim procuror, arătând că nimeni nu-i vinovat de moartea sa și, plictisită de viață care nu mai avea nici un rost pentru dânsa, și-a pus capăt zilelor.

In urma acestor rânduri, nefiind bănueli de crimă, parchetul a autorizat înmormântarea.

Procesul soților Csermak dela Arad

Arad, 28 Sept.

In ziua a opta a procesului soților Csermak au fost audiați încă o nouă serie de martori care în majoritatea cazurilor au spus tot lucruri cunoscute, unii însă depun elemente noui, care tind la lămurirea tot mai mult a misterului și a felului cum au lucrat cei doi soți aventurieri.

In ședința de Marți înainte de masă au fost ascultați următorii martori:

Stefan Polonyi, care spune că a împrumutat văduvei lui Csapo 40 mii lei pe garanție și pe polițe. Polița a fost semnată și de Maria Csermak principala acuzată din acest proces. Actele de garanție au fost redactate de avocatul Liviu Putici. Martorul arată că banii i s'au plătit fără dobinzi, la care renunță.

Ivanici Ludovic birjar, spune că a purtat cu trăsura timp de un an și jumătate pe soții Csermak. A asistat odată la o ceartă între d-na Putici și soția lui Csermak. Maria Csermak afirma supărată: nu trebue să vă fie frică, avem destui bani și veți fi plătiți".

Am dus decâteva ori și pe avocatul Liviu Putici dar dânsul mi-a plătit regulat cursele.

Dr. Ioan Bătrân, avocat, spune că a cunoscut familia lui Csermak prin intermediul avocatului Putici și știe că avocatul Putici voia în mod serios să se căsătorească cu Leona Csermak. Mai știe că s'a ocupat de chestiunea prelungirii șederii în țară a soților Csermak și alte chestiuni avocațiale, nu de mare importanță pentru lămurirea cazului.

Urmează apoi martora Maria Schimmekm, angajată în prăvălia d-nei Hartmann. Matora face depoziții prin interpret. Arată cum d-na Hartmann a acordat credit soților Csermak pentru care a primit garanție dela soții Putici, care și de data aceasta au vorbit de marile averi din străinătate. Pe Kratochvill l-a văzut o singură dată în prăvălia lui Hartmann, când i s'a dat un ceas de aur. Inginerul Kratochvill a dat asigurări d-nei Hartmann în privința banilor împrumutați și că și dânsul a împrumutat cu bani pe soții Csermak.

Mai arată cum a luat bijuterii din prăvălia lui Hartmann Maria Csermak — la început pe împrumutate — apoi le-a cumpărat dar nu le-a plătit. Mai spune martora că știe cum Kratochvill prin telefon a cerut banii dela d-na Hartman odată 200 mii și altădată 90 mii lei.

Mai știe că și Liviu Putici a ridicat bani dela d-na Hartmann.

Avocatul Butariu se interesează dacă martorii d-nei Hartmann s'au înfrunit spre a discuta cum să procedeze în acest proces?

Martora recunoaște că s'a dus la d-na Hartmann, la locuință unde se afla sora ei cu care a stat de vorbă dar n'a discutat despre proces nimica. Se introduce apoi imediat în sală martora Klug Rozalia, care este sora depunătoarei și care este confruntată cu martora.

Aceasta a spus că într'adevăr au fost la d-na Hartmann împreună cu martorii Stan Victoria și Simulan Petru, dar pe sora mea nu am văzut-o acolo. Nu s'a discutat nimica despre proces.

D. Butariu, avocat: întreabă: este adevărat că soții Putici au primit dela d-na Hartmann 7892 lei Martora răspunde că da, dar nu știe ce fel de sumă s'a dat 7800 sau numai 7000, sigur este că în jurul acestei sume.

Avocatul Butariu aduce la cunoștință tribunalului că acest lucru nu este adevărat deoarece a ticluit o întrebare despre o sumă, inexistentă spre a prinde în capcană pe martoră și a-i controla sinceritatea, ceeace a produs uimire generală în sală.

Avocatul Anastasiade, cere trimiterea în judecată a martorei pentru depunerea falsă.

Apoi din altă confruntare cu inginerul Kratochvill reiese că martora iarăși n'a spus adevărul.

Avocatul Noveanu cere ca reprezentantul ministerului public să confirme declarația anterioară, că nu-i interesează mărturia dela instrucție, ci numai ce se declară în fața completului, ceeace președintele nu admite. Apoi tot avocatul Noveanu întreabă dacă mai este cazul ca să se pună întrebări unui martor dovedit de reacredință.

La redeschidere președintele comunică următoarea decizie: Tribunalul respinge incidentul provocat de apărători, pentru că procedura nu cere suspendarea depoziției, totuși se va face o copie de pe declarația martorei care se va înainta parchetului.

Ședința de după masă a început la orele cinci, când au fost audiați încă alți martori, ale căror depoziții le vom da în relatarea următoare.

Domnii abonați sunt rugați ca la orice reclamație sau schimbare de adresă să binevoiască a ne trimite eticheta cu care primesc ziarul, iar spre a fi prompt serviți la reînoirea abonamentului să lipească pe cuponul mandatului poștal eticheta abonamentului expirat.

Înălțătoarea manifestație românească dela Bistrița-Năsăud

XX

Sfințirea pietrei fundamentale a căminului reuniunii meseriașilor, comercianților și muncitorilor români

Cortegiul îndreptându-se spre cămin

Bistrița, 28 Septembrie

Una din cele mai importante manifestații a solidarității românești din acest colț de țară, s'a ținut deunăzi în orașul nostru, cu prilejul sfințirii pietrei fundamentale a căminului Reuniunii meseriașilor, comercianților și muncitorilor români de aici, sub patronajul d-lui col. **I. Dumitrache**, prefectul jud. Năsăud.

Delegați din toate colțurile județului, precum și din alte părți ale țării, din Cluj și București, au venit pentru a consacra prin prezența lor acest act solemn și a-i da astfel toată importanța și semnificația cuvenită.

SOSIREA OASPEȚILOR

La ora 10 dim. au sosit cu mașina venind dela Cluj, d-nii: Virgil Molin, președintele Uniunii Camerelor de muncă, din București; Ștefan Vlădescu, președintele Federației naționale a presei din provincie, din București; Ioan Colfescu-Delaturda, consilier de Curte de apel, procuror în pensiune, președintele Uniunii ziariștilor români din Transilvania, din Cluj, Atanasie Motogna, publicist, vice-președinte al Uniunii ziariștilor români din Transilvania, din Cluj, L. D. Sălăgean, publicist și ziarist, vicepreședinte al Uniunii ziariștilor români din Transilvania; din București, dr. Hariton Moldovan, președintele Camerei de muncă din Cluj, Ștefan Peneș, secretarul general al Centralei Reuniunilor de industriași, meseriași, comercianți și muncitori români din Ardeal, Bucovina, Banat, Crișana și Maramureș, din Cluj, Radu Gavril, industriaș, Cluj, etc. Au fost salutați la bariera orașului și conduși apoi la sediul Reuniunii de d. Banciu, conducătorul Camerei de muncă locală.

O delegație numeroasă a venit apoi, cu drapel, din partea Reuniunii meseriașilor din Fundul-Bârgăului, în frunte cu d-nii: Ion Schiopu, președintele acestei Reuniuni, Vasile Rațiu și Ion Stelin.

SERVICIUL DIVIN

La ora 10 și jum., membrii Reuniunii meseriașilor, comercianților și muncitorilor, precum și un numeros public — țărani și intelectuali — au participat în corpore la serviciul divin din biserica greco-catolică.

La sfârșitul serviciului divin, C. s. protopopul **Ioan Petringel** a rostit o frumoasă predică, tâlmăcind evanghelia Duminicii și relevând însemnatul eveniment al zilei.

Intr'o ordine perfectă, publicul, în frunte cu oaspeții și cu drapelele, au plecat în corpore dealungul orașului, la locul de casă din str. Principesa Ileana.

Aci, s'a oficiat un serviciu religios, de C. S. protopopul Ioan Petringel, împreună cu preoții Vasile Tătar și Ion Sângeorzan, răspunsurile fiind date de corul Reuniunii sub conducerea d-lui prof. Longin Bucur.

Au fost de față, printre mulți alți reprezentanți ai autorităților civile și militare, diferitelor instituții culturale și profesionale, d-nii: col. Zippel, comandantul garnizoanei, Ștefan Berariu, publicist și ziarist, vicepreșed